

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-09-22

Diarienummer 0662/23

Handläggare

Annelie Eriksson

Telefon: 031-368 32 76

E-post: annelie.eriksson@kultur.goteborg.se

Lotta Alverlin

Telefon: 031-368 33 12

E-post: lotta.alverlin@kultur.goteborg.se

Yttrande till Västra Götalandsregion angående förslag till regional biblioteksplan 2024–2027

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden tillstyrker förslag till regional kulturplan 2024–2027, under förutsättning att framförda synpunkter beaktas i den fortsatta beredningen.
2. Kulturnämnden översänder kulturförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kulturnämnden, Västra Götalandsregionen.

Sammanfattning

Inför att Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027 tas upp till behandling i regionfullmäktige ombeds nämnder som har biblioteksverksamhet i kommunerna i Västra Götaland att lämna remissynpunkter på förslaget. Den regionala biblioteksplanen beskrivs som en fördjupad handlingsplan för biblioteksområdet utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027.

Förvaltningen ställer sig generellt positiv till föreliggande remissversion vilken i stora delar bedöms harmoniera med förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024 – 2028. Föreliggande förslag till regional biblioteksplan kan ha positiva ekonomiska konsekvenser för kulturnämnden om kompetensutveckling och annan typ av stöd kommer kulturnämndens verksamheter till del. Kulturförvaltningen saknar dock en beskrivning av hur planen förväntas styra och vilken roll de olika definierade aktörerna har i planen. Frånvaron av denna beskrivning gör planen svårtolkad i hur den berör och påverkar kulturnämnden och folkbiblioteken inom nämndens ansvar. I viljeyttringarna under respektive kulturpolitiskt område gör kulturförvaltningen tolkningen att kommuner och folkbibliotek är dels mottagare av främjande arbete från regionens sida dels en samverkanspart inom planens prioriteringar.

Kulturförvaltningen ser positivt på biblioteksplanens prioriterade insatser för att nå en förflyttning under planperioden. De huvudsakliga prioriteringar och förstärkningar kulturförvaltningen vill lyfta är vikten av att stötta kommuners bibliotek som demokratisk arena. Kulturförvaltningen ser även att den regionala biblioteksverksamheten, förutom stöd i arbetet med den prioriterade målgruppen nationella minoriteter, även skulle kunna

stödja kommuner i arbetet med andra prioriterade målgrupper. För den prioriterade målgruppen barn (0-12 år) finns redan metoder och stor kompetens, både inom den regionala biblioteksverksamheten så väl som i Göteborgs biblioteks verksamheter, så kulturförvaltningen menar att fokus därför bör ligga på övriga prioriterade målgrupper.

Kulturförvaltningen och grundskoleförvaltningen välkomnar att den regionala biblioteksplanen lyfter skolbiblioteken. Att gemensamt arbeta för att sätta ljuset på skolbiblioteksfrågor är en styrka, men en tydligare skrivning om bemanning av skolbiblioteken och kompetensfrågor kring det pedagogiska arbetet med skolbibliotek är önskvärt. Kulturförvaltningen ser ett tydligt behov av att regionen stödjer biblioteken med metoder för en lärande organisation och att detta kan poängteras ytterligare i biblioteksplanen. Kulturförvaltningen menar att det är en styrka att regionen under planperioden ämnar knyta samman forskning och utbildningsanordnare med biblioteksverksamhet i kommunerna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Västra Götalandsregionen har i uppdrag att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller regionens folkbibliotek. Regional samverkan och prioriteringar inom exempel läsfrämjande åtgärder och bibliotekens demokratiska uppdrag överensstämmer med de föreslagna insatserna i förslag till Biblioteksplan för Göteborgs Stad 2024–2028. Förvaltningen ser att förslag till Regional biblioteksplan 2024–2027 kan ha positiva ekonomiska konsekvenser för kulturnämnden om kompetensutveckling och annan typ av stöd kommer kulturnämndens verksamheter till del.

Bedömning ur ekologisk dimension

I förslaget till biblioteksplan påpekas att biblioteken precis som alla andra samhällsinstitutioner behöver minska sin miljöbelastning och bidra till ett mer hållbart samhälle. Vidare anges att bibliotekens samlingar och de kostnadsfria utlånen brukar beskrivas som en delningsekonomi, genom att dela på ett mediebestånd maximeras nyttan och tryckta mediers klimatavtryck minimeras. Kulturförvaltningen instämmer i beskrivningen om biblioteksverksamheten i relation till ett hållbart samhälle. Kulturförvaltningen delar planens bedömning att hållbarhetsperspektivet behöver genomsyra frågor som rör beståndsuppbyggnad, transporter av media och fördelningen mellan fysiska och digitala medier.

Bedömning ur social dimension

Den regionala biblioteksplanens identifierade utvecklingsområden och strategiska förflyttningar bedöms kunna inverka positivt på invånarnas sociala relationer mellan varandra och stadens verksamheter. Bristande läsförmåga är en av de största anledningarna till att elever inte uppnår kunskapsmålen. För elever som misslyckas i skolan innebär det i förlängningen svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden och därmed problem med att säkra den egna försörjningen med risk för ett ökat utanförskap.

Kulturförvaltningen instämmer i att vår tids digitala kommunikationssamhälle ställer höga krav på att alla medborgare utvecklar kunskaper och förmågor för att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier. Utan medie- och informationskunniga medborgare riskerar det demokratiska samtalet att bli mer ensidigt och polariserat, vilket kan underminera den sociala tilliten i samhället.

Förvaltningen bedömer att planens insatser inom den sociala dimensionen tillsammans med Göteborgs Stads nya biblioteksplan kan innebära förflyttningar inom biblioteksverksamheterna för invånarnas bästa.

Bilaga

Remiss Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027

Expedieras till

Kulturnämnden, Västra Götalandsregionen.

Ärendet

Kommuner i Västra Götalandsregionen förväntas återkomma med remissynpunkter till regional biblioteksplan 2024 – 2027 senast 8 december 2023. Kulturnämnden har fått remissen för direkt besvarande till kulturnämnden i Västra Götalandsregionen.

Beskrivning av ärendet

Kulturnämnden i Västra Götalandsregionen beslutade 2023-09-07 om remissversion av Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027, som nu skickas på remiss till berörda nämnder och styrelser i Västra Götalandsregionen, till regionens 49 kommuner samt till kommunalförbunden. Föreliggande remissversion kommer att bearbetas efter inkomna remissvar och regionfullmäktige förväntas fastställa den regionala biblioteksplanen under våren 2024.

Inför framtagandet av ny regional biblioteksplan har kulturförvaltningen deltagit i arbetsmöten där bibliotekschefer fått ge synpunkter kring vilka behov som finns under de närmaste åren kring bibliotekens utveckling. Den regionala biblioteksplanen beskrivs som en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet. Förslaget till biblioteksplan ska från och med 2024 ersätta den befintliga biblioteksplanen.

Västra Götalands regionala biblioteksplan beskriver kulturpolitiska utvecklingsområden och utgår utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027, som är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument beslutade av regionfullmäktige. Inom måldokumentet Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 finns flera prioriteringar och kraftsamlingar som också berör biblioteken, exempelvis kraftsamling fullföljda studier och kraftsamling digitalisering.

Förvaltningens svar utgår enligt instruktioner från biblioteksplanens rubriker och innehåller både yttranden över upplevda styrkor eller förbättringsmöjligheter i planen. Svar på remissen ska inkomma senast 8 december 2023.

Förvaltningens beredning av ärendet

I föreliggande yttrande utgår förvaltningen från vilken inverkan förslaget till ny regional biblioteksplan har på folkbibliotek och skolbibliotek, vilka ligger under Göteborgs Stads ansvarsområde. Under framtagande av förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024 – 2028 som skett under 2023, har kontinuerlig dialog förts med grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen där vikten av skolbibliotek lyfts och insatser föreslagits som harmonierar med remissversionen av regional biblioteksplan. Synpunkter på förslaget till ny regional biblioteksplan gällande skolbiblioteksfrågor är inhämtade från grundskoleförvaltningen.

Förvaltningens bedömning och synpunkter på Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027

Förvaltningen ställer sig generellt positiv till förslaget till Regional biblioteksplan 2024–2027 vilken bedöms i stora delar harmoniera med förslag till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024 – 2028.

I inledningen till förslag till Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027 beskrivs den regionala biblioteksverksamheten och till viss del styrmiljön genom bibliotekslagen, den nationella biblioteksstrategin samt regionala styrande dokument med beröring på

föreslagen plan. Vidare beskrivs olika typer av biblioteksverksamhet, däribland folkbibliotek och skolbibliotek. Kulturförvaltningen saknar dock en beskrivning av hur planen förväntas styra och vilken roll de olika definierade aktörerna har i planen. Frånvaron av denna beskrivning gör planen svårtolkad i hur den berör och påverkar Göteborgs Stads folkbibliotek och skolbibliotek inom respektive nämnders ansvar. I viljeyttringarna under respektive kulturpolitiskt område gör kulturförvaltningen tolkningen att kommuner och folkbibliotek är dels mottagare av främjande arbete från regionens sida dels en samverkanspart inom planens prioriteringar.

Som en del av styrmiljön nämns även principen om armlängds avstånd. Kulturförvaltningen menar att principen i relation till bibliotekens verksamhet är ett viktigt resonemang att föra. Folkbiblioteken är i hög utsträckning föremål för politisk styrning på övergripande nivå, exempelvis genom planer och program. Folkbiblioteken förväntas bidra till måluppfyllelse i en variation av områden inom det kommunala ändamålet. Därför behöver principen om armlängds avstånd kontextualiseras till biblioteksområdet om den ska tjäna något syfte i föreslagen plan.

Då Västra Götalands regionala biblioteksplan beskriver kulturpolitiska utvecklingsområden som utgår utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027 ser förvaltningen att det vore önskvärt att tydliggöra skrivningar som de positiva sociala och ekonomiska effekter som kan uppstå vid deltagande i kulturlivet och då specifikt genom att få tillgång till språk, litteratur och mötesplatser för demokratiska samtal. Kulturförvaltningen ser att detta är prioriterade områden att arbeta med men också en utmaning där regionen skulle kunna bidra med stöd. I Västra Götalands kulturstrategi påpekas bibliotekens centrala roll ”både som kunskapscentrum, arrangörer och arenor för litteratur och det offentliga samtalet”, det vore av värde om denna skrivning fördjupades i den regionala biblioteksplanen.

Flera av de sex samverkansområdena i Gothenburg City of Literature (Unescos nätverk för kreativa städer); *Staden där vi läser för våra barn*, *Staden som diktsamling*, *Litteratur för en bättre social välfärd*, *Samverkan för yttrandefrihet*, *Internationella författarmöten* och *Internationella utbyten för förändring*, har direkt bäring på planens innehåll. Förvaltningen ser dock en generell avsaknad av koppling till samverkansområdena i flera av de prioriterade områdena i planen. Det är endast under området *Litteratur bildning och konstnärligt skapande* som samverkan inom Gothenburg City of Literature omnämns.

I nedanstående avsnitt följer förvaltningens kommentar till prioritering och förflyttning utifrån planens rubriker. Respektive rubrik inleds med en kort sammanfattning av det kulturpolitiska området så som det beskrivs i planen. Därefter följer förvaltningens synpunkter.

Deltagande i kultur och samhällsutveckling

I förslaget konstateras att det finns utmaningar för folkbiblioteken att nå ut med sin verksamhet. Eftersom dagens biblioteksverksamheter är mångfacetterade så behöver biblioteken utmana den traditionella bilden av biblioteket och bibliotekarierollen både mot uppdragsgivare, annan verksamhet i kommunerna och målgrupper som biblioteken ska nå. Att få fler att känna till vad bibliotek gör och ger tillgång till är centralt för att kunna arbeta med biblioteksuppdraget. Genom att vara lyhörda till lokalsamhällets behov och bjuda in till delaktighet i biblioteksverksamheten kan biblioteken bli mer angelägna. Den regionala biblioteksverksamheten vill därför stödja folkbiblioteken med

verksamhets- och kompetensutbildning om bibliotekens demokratiska roll och funktion i samhället. Syftet är att stärka och stödja professionen för att uppfylla bibliotekens roll som demokratisk arena. Under planperioden vill regionen också stödja folkbiblioteken i arbetet med att uppfylla bibliotekslagens uppdrag kring nationella minoriteter och mångspråk.

Kulturförvaltningens synpunkter:

I dagens polariserade samhällsklimat krävs profession och mod att föra demokratiska samtal på ett hållbart sätt på biblioteken. För Göteborg som storstad har det polariserade samhället stor påverkan på biblioteken som demokratisk arena. Genom kompetensutvecklingsåtgärder och stöd i omvärldsbevakning kan regionen stötta kommuner att ännu bättre fylla rollen som demokratisk arena. Förvaltningen ställer sig positiv till denna insats och ser gärna att detta arbete prioriteras och når en förflyttning under planperioden.

Bibliotekslagens fokus på särskilt prioriterade målgrupper är en utmaning för all biblioteksverksamhet. Kommunerna utvecklar själva arbetssätt och verksamheter men behöver stöd i forskningsanalys, behovsinventering och nätverkande kring arbetet för att nå prioriterade målgrupper. Upparbetade metoder för att nå barn finns idag inom kommunerna. Regionen vill särskilt stödja folkbiblioteken i arbetet med nationella minoriteter och mångspråk under planperioden vilket är positivt, men förvaltningen ser att insatser även skulle behöva prioriteras för att nå andra prioriterade målgrupper och ser att det är av stort värde om även arbete för dessa målgrupper lyfts under planperioden.

Läsfrämjande

Den regionala biblioteksplanen lyfter förutom kulturstrategins fem strategiska utvecklingsområden även läsfrämjande som ett utvecklingsområde specifikt för biblioteksverksamheten.

Läsning är en viktig del i den demokratiska infrastrukturen och för den fria åsiktsbildningen för att klara skolgång och för att ge plats åt litteraturens fantasi, perspektiv, känslor och erfarenheter. Den regionala biblioteksverksamheten vill därför främja barns och ungas lust att läsa för att bidra till fullföljda studier genom att minska skillnader i läsförmågor. Vidare vill regionen stärka och stödja professionen i arbetet med läsfrämjande metoder riktade till barn och vuxna och tillsammans med kommuner och delregionala strukturer stärka infrastrukturen för skolbiblioteken.

Kulturförvaltningen och grundskoleförvaltningens synpunkter:

För Göteborgs stad är Västra Götalandsregionen en viktig samverkanspart när det gäller läsinspiration och språkutveckling för alla invånare. Folkbiblioteken i Göteborg har ett väl inarbetat arbetssätt för att nå barn med läsfrämjande verksamhet. Dock ser kulturförvaltningen positivt på stöd i metod- och kompetensutveckling inom läsfrämjande för att nå även andra prioriterade målgrupper.

Förvaltningarna välkomnar att den regionala biblioteksverksamheten lyfter skolbiblioteken i biblioteksplanen. Att gemensamt arbeta för att sätta ljuset på skolbiblioteksfrågor är positivt. En tydligare skrivning kring bemanning av skolbiblioteken och kompetensfrågor kring det pedagogiska arbetet med skolbibliotek är dock önskvärt. Förvaltningarna utgår från att det sker en uppdatering av planen utifrån det regeringsförslag som finns angående bemannade skolbibliotek. Kulturförvaltningen ser också att samverkan kring metodutveckling för läsfrämjande verksamhet behövs, där

olika kompetenser och erfarenheter tas till vara och där regionen kan stödja med metodutveckling.

Litteratur bildning och konstnärligt skapande

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska enligt bibliotekslagen främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Västra Götalandsregionen är en del av arbetet med Gothenburg City of Literature (Unescos nätverk för kreativa städer) och driver flera olika projekt och initiativ med koppling till satsningen. Den regionala biblioteksverksamheten vill därför stödja och utveckla folkbibliotekens arbete med litterära program och samverka på olika nivåer inom Unesco City of Literature för att bidra till en regional spridning av utbud och insatser.

Kulturförvaltningens synpunkter:

Folkbiblioteken i Göteborgs Stad arbetar med en omfattande programverksamhet för att lyfta litteratur på olika sätt och delar sen regionala biblioteksverksamhetens skrivning om vikten av ett medvetet kvalitetsarbete när det gäller medieinköp och programverksamhet. Detta kvalitetsarbete är en förutsättning för att biblioteken ska fylla sin uppgift, något folkbiblioteken i Göteborg arbetar med kontinuerligt. Vidare ser förvaltningen att samarbete på olika nivåer inom Gothenburg City of Literature är av stor vikt inom området.

Samverkan och synergier

Samhällets utmaningar och dess påverkan på biblioteken kräver en stärkt samverkan mellan olika aktörer såväl kommunalt, regionalt som nationellt. Regionens roll är att driva nationella överenskommelser och samverkan med statliga myndigheter inom bibliotekens område. Därför vill den regionala biblioteksverksamheten undersöka möjligheten för en ny kompetensförsörjningsmodell tillsammans med högskolor och utbildningsanordnare. Regionen vill också stödja och främja tvärsektoriell samverkan mellan olika förvaltningar i kommunerna.

Kulturförvaltningens och grundskoleförvaltningens synpunkter:

I planen poängteras att det finns en stor mängd aktörer som har olika resurser i form av till exempel finansiella medel, kunskap, kompetens, arbetsmetoder, lokaler, teknik och nätverk som kan vara samarbetspartners. Förvaltningen ser att det är önskvärt för Göteborgs stad att resurser i form av till exempel finansiella medel, kunskap och kompetens leder till ökad tillgång till verksamheten för invånare. Detta ser förvaltningen behöver ske genom samverkan mellan kommuner och regionen. Förvaltningarna ser positivt på att regionen vill stödja och främja tvärsektoriell samverkan mellan förvaltningar i kommunerna. Kulturförvaltningen instämmer i att det är positivt om regionen tar rollen att facilitera och stödja kommunerna till en ökad samverkan mellan förvaltningar kan en större hållbarhet nås.

Bibliotekens utveckling och arbetsformer de senaste åren kräver att andra kompetenser och professioner tillsammans med bibliotekarier och biblioteksassistenter utvecklar en relevant biblioteksverksamhet för invånarnas bästa. Att tydligt stödja biblioteken med metoder för en lärande organisation kan poängteras ytterligare i biblioteksplanen. Även att knyta samman forskning och utbildningsanordnare med biblioteksverksamhet i kommunerna skulle vara av stort värde under planperioden.

Digitalisering och digital folkbildning

Under tidigare planperioder har en stor utveckling skett inom bibliotekens arbete med att erbjuda digitala tjänster. Inom folkbiblioteken har personella resurser frigjorts för ökat läsfrämjande arbete genom ökad automatisering. Regionbiblioteket har utgjort ett stöd för kommunernas digitala utveckling inom bibliotekssektorn. Inom området vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden stödja bibliotekens samverkan kring och samordning av digitala tjänster och system samt främja delbara systemlösningar baserade på öppen källkod för ökad valfrihet och minskat leverantörsberoende. Regionen vill också främja utveckling av bibliotekens metoder för att öka människors digitala kompetens och medie- och informationskunnighet och stärka bibliotekens samverkan med andra aktörer genom den regionala satsningen kraftsamling digitalisering.

Kulturförvaltningens och grundskoleförvaltningens synpunkter

Förvaltningarna ser positivt på att regionen vill främja utveckling av bibliotekens metoder för att öka människors digitala kompetens och medie- och informations-kunnighet och stärka bibliotekens samverkan med andra aktörer genom den regionala satsningen omkring digitalisering. Förvaltningarna ser gärna att regionbiblioteket arbetar med fortsatt stöd i kompetensfrågor kring digital kompetens och medie- och informationskunnighet.

Internationalisering och omvärldsbevakning

Yttrandefrihet är en oundgänglig del av den demokratiska infrastrukturen och det krävs inte bara lagar och konventioner utan också plattformar och resurser för att möjliggöra för en mångfald av röster att komma till tals. I den regionala biblioteksplan vill regionen därför stödja interkulturellt och internationellt samarbete samt bedriva fortbildningsverksamhet som länkar samman den internationella, nationella och lokala nivån.

Kulturförvaltningens synpunkter:

Kommunernas fokus är det lokala men genom samarbeten i regionen och internationellt kopplas det lokala samman med det internationella. Förvaltningen ser positivt på att regionen fortsatt ämnar bedriva fortbildning som länkar samman lokal, regional, nationell och internationell biblioteksverksamhet.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Jonna Ulin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Bibliotek och kulturhus

Remissutskick

Utfärdat 2023-09-18

Diarienummer 0774/23

Handläggare: Nina Bergman

Telefon: 031-368 01 84

E-post: nina.bergman@stadsledningskontoret.se

Nämndsremiss från Västra Götalandsregionen - Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024–2027

Bifogat ärende översänds till

kulturnämnden för besvarande direkt till Västra Götalandsregionen med kopia till stadsledningskontoret. Som underlag till ert yttrande ska synpunkter inhämtas från förvaltningar/bolag som ni bedömer bör höras.

Följ Riktlinjer för kommunstyrelsens remittering, se intranat.goteborg.se under Styrande dokument/Ärendehantering/Gemensamt för staden.

För kommunstyrelsen

Nina Bergman

Från remissutskicket:

Kulturnämnden i Västra Götalandsregionen beslutade 2023-09-07 om remissversion av **Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027**, som nu skickas på remiss till berörda nämnder och styrelser i Västra Götalandsregionen, till Västra Götalands 49 kommuner samt till kommunalförbunden. Regionfullmäktige ska fastställa den regionala biblioteksplanen under våren 2024.

Sista datum att inkomma med remissvar är **8 december 2023**. Remissvar skickas till kultur@vgregion.se

För ytterligare anvisningar om hur svar på remissen lämnas, samt information om den regionala biblioteksplanen, se bifogad remissförfrågan.

Vid frågor gällande remissen, vänligen kontakta regionutvecklare Jens Lejhall, jens.lejhall@vgregion.se, tel. 070 – 228 76 30

Remiss: Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027

Den regionala biblioteksplanen är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027. Förslaget på biblioteksplan som går ut på remiss ska från och med 2024 ersätta den befintliga biblioteksplanen. Föreliggande remissversion kommer att bearbetas efter inkomna remissvar och beslutas av regionfullmäktige i början på 2024.

Västra Götalands regionala biblioteksplan beskriver kulturpolitiska utvecklingsområden och är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027, som är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument beslutade av regionfullmäktige. Inom måldokumentet Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 finns flera prioriteringar och kraftsamlingar som också berör biblioteken, exempelvis kraftsamling fullföljda studier och kraftsamling digitalisering.

Den regionala biblioteksplanen anger främst riktning för den regionala biblioteksverksamheten inom Förvaltningen för kulturutveckling och utgår ifrån kulturstrategins kulturpolitiska utvecklingsområden. De olika biblioteksverksamheter som bedrivs med Västra Götalandsregionen som huvudman har själva beskrivit de verksamheter och utvecklingsmål som finns beskrivna i planen under respektive område.

Remissen skickas till Västra Götalandsregionens nämnder och styrelser som har biblioteksverksamhet, till kommunalförbunden och till kommunerna i Västra Götaland. Övriga aktörer så som universitet och högskolor, civilsamhällsrepresentanter, politiska partier, näringsliv m. fl. är också välkomna att inkomma med synpunkter.

Så svarar ni

Svar på remissen ska inkomma senast **8 december 2023**.

Mejla yttrande och eventuellt beslut/protokollsutdrag till kultur@vgregion.se och

ange ”Remissvar [namn på nämnd/styrelse/organisation] Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027” i ämnesraden. Ange även diarienummer KUN 2023-00595.

Svaret ska utgå från biblioteksplanens rubriker och kan innehålla både yttranden över upplevda styrkor eller förbättringsmöjligheter i planen. Kommunalförbunden ombeds att svara utifrån ett delregionalt perspektiv. Kommunerna är välkomna att svara enskilt som komplement till kommunalförbundens svar.

Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut. Kulturnämnden kommer att fastställa förslag på biblioteksplan som skickas vidare till regionstyrelsen och regionfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Remisshandlingar

- Remissförfrågan Remiss – Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027 (detta dokument)
- Remissversion - Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027

Frågor

Vid frågor om remissen, vänligen kontakta:

Jens Lejhall, regionutvecklare, 070 – 228 76 30, jens.lejhall@vgregion.se

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Katti Hoflin

Kulturchef Västra Götalandsregionen

Sändlista

Inom Västra Götalandsregionen

- Styrelsen för NU-sjukvården
- Styrelse för Sahlgrenska Universitetssjukhuset
- Styrelsen för Sjukhusen i väster
- Styrelsen för Skaraborgs Sjukhuset
- Styrelsen för Södra Älvsborgs Sjukhus
- Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden
- Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden
- Styrelsen för folkhögskolorna
- Naturbruksstyrelsen
- Styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård
- Miljö- och regionutvecklingsnämnden
- Styrelsen för kulturutveckling

Externa parter

- Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund
- Fyrbodals kommunalförbund
- Göteborgsregionens kommunalförbund
- Skaraborgs kommunalförbund
- Samtliga kommuner i Västra Götaland

Västra Götalandsregionen

Kulturnämnden

Diarienummer: KUN 2023-00595

Datum: 2023-08-26

Remiss

Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024– 2027

Innehåll

Förutsättningar för den regionala biblioteksplanen Västra Götaland 2024–2027.....	3
Bibliotekslagen.....	3
Nationell biblioteksstrategi	5
Biblioteksverksamhet i Västra Götaland.....	5
Folkbibliotek	6
Skolbibliotek	7
Folkhögskolebibliotek.....	8
Sjukhusbibliotek.....	9
Forskningsbibliotek.....	10
Fängelsebibliotek	10
Övriga bibliotek	10
Regional biblioteksverksamhet	11
Deltagande i kultur- och samhällsliv.....	12
Läsfrämjande.....	14
Litteratur, bildning och konstnärligt skapande.....	15
Samverkan och synergier	17
Digitalisering och digital folkbildning.....	18
Internationalisering och omvärldsbevakning	19
Så togs biblioteksplanen fram och så följs den upp	20

Förutsättningar för den regionala biblioteksplanen Västra Götaland 2024–2027

Kommuner och regioner ska enligt bibliotekslagen anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.¹ Västra Götalandsregionens regionala biblioteksplan beskriver utmaningar och strategiska inriktningar och är en fördjupande handlingsplan för biblioteksområdet utifrån *Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027*, som är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument beslutade av regionfullmäktige.² Inom måldokumentet *Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030* finns flera prioriteringar och kraftsamlingar som också berör biblioteken, exempelvis kraftsamling Fullföljda studier och kraftsamling Digitalisering.

Den regionala biblioteksplanen anger riktning för den regionala biblioteksverksamheten inom Förvaltningen för kulturutveckling och utgår ifrån kulturstrategins strategiska utmaningar. De olika biblioteksverksamheter som bedrivs med Västra Götalandsregionen som huvudman har själva beskrivit de verksamheter och utvecklingsmål som finns beskrivna i planen under respektive område.

Bibliotekslagen

Biblioteksväsendet i Sverige styrs av Bibliotekslagen. Här fastslås bibliotekens demokratiska uppdrag och uppdraget att främja litteraturens ställning.

I den så kallade ändamålsparagrafen 2§, sägs att:

”biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning och att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

¹ Bibliotekslag (2013:801), 17 §

² Övriga måldokument är Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland, samt Strategi för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027.

Med det allmänna biblioteksväsendet avses offentligt finansierade bibliotek oavsett huvudman. I lagen uttrycks en målsättning om allas delaktighet i samhällslivet, som främjas genom kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning – demokratin fördjupas genom att välinformerade individer får bättre möjligheter till insyn, inflytande och deltagande i den demokratiska processen.³ Den fria åsiktsbildningen stöds genom att biblioteken främjar ett fritt meningsutbyte och att verksamheten präglas av öppenhet för olika perspektiv och står fri från censur eller andra hindrande åtgärder.

För att ge biblioteken möjlighet att fullgöra sitt demokratiska uppdrag och möjliggöra för människor att fritt kunna bilda sig en åsikt krävs att *principen om armlängds avstånd* upprätthålls, precis som inom övriga kulturområden. Principen om armlängds avstånd är ett organisationssätt och förhållningssätt som syftar till att skydda kulturverksamheter och den konstnärliga friheten. Enligt principen ska politiker och tjänstepersoner avstå från att styra kulturens och konstens innehåll. Genom att skapa förutsättningar för kulturverksamheter, men avstå från styrning av innehåll, läggs grunden för en mångfald av konst och kultur, röster, perspektiv och uttryck.

I bibliotekslagen anges att biblioteksverksamheten ska ge särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning samt åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska (4§ samt 5§). Dessa ändamål och prioriteringar är gemensamma för alla offentligt finansierade biblioteksformer

Vid sidan av de inledande paragraferna om biblioteksväsendets ändamål och prioriterade grupper finns flera paragrafer i bibliotekslagen som särskilt rör folkbiblioteken.

”6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

³ Johan Hirschfeldt, *Biblioteken – en femte funktion i den demokratiska rättsstaten*, i Fichtelius, Erik, Enarson, Eva, Hansson, Krister, Klein, Jesper & Persson, Christina (red.) (2017). *Den femte statsmakten: bibliotekens roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering*. [Stockholm]: Kungliga biblioteket, Nationell biblioteksstrategi, s. 68.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.”

Den sjätte paragrafen förstärker ändamålsparagrafens ord om att biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och betonar vikten av kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning genom att lyfta fram allsidighet och kvalitet som kännetecknande för folkbibliotekens utbud.

Paragraferna sju och åtta visar på det läsfrämjande uppdraget med fokus på barn och unga har en central ställning för folkbiblioteken, men också på hur arbetet med digital delaktighet och medie- och informationskunnighet är en del av kärnverksamheten.

Dessutom slås i 9§ fast att lån, eller andra sätt att få tillgång till litteratur, ska vara avgiftsfria.

Enligt bibliotekslagen ska varje region bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.⁴

Nationell biblioteksstrategi

Utöver bibliotekslagen och regionala måldokument finns sedan april 2022 en av regeringen beslutad nationell biblioteksstrategi för Sverige: *Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025*.

Den nationella biblioteksstrategin syftar till att stärka biblioteksväsendet mot bakgrund av identifierade utmaningar och utvecklingsbehov:

- Tillgången till biblioteksverksamhet är inte likvärdig.
- Tillgången till kunskap, och förmågan att värdera denna, behöver stärkas.
- Det finns svagheter i den nationella infrastrukturen.

Som ett led i arbetet med den nationella biblioteksstrategin har Kungliga biblioteket ett nu pågående regeringsuppdrag som handlar om att stärka samverkan i det allmänna svenska biblioteksväsendet.

Biblioteksverksamhet i Västra Götaland

I Västra Götaland finns olika typer av bibliotek: folkbibliotek, skolbibliotek, forskningsbibliotek, sjukhusbibliotek, folkhögskolebibliotek, specialbibliotek,

⁴ Bibliotekslag (2013:801), 11 §

fängelsebibliotek, företagsbibliotek och arbetsplatsbibliotek. De biblioteksverksamheter som Västra Götalandsregionen är huvudman för omfattar den regionala biblioteksverksamheten, sjukhusbibliotek, skolbibliotek vid naturbruksgymnasier, folkhögskolebibliotek samt specialbibliotek vid museer och Göteborgs botaniska trädgård. Föreliggande biblioteksplan är styrande för den regionala biblioteksverksamheten.

Folkbibliotek

Varje kommun ska ha folkbibliotek enligt bibliotekslagen (6 §). I Västra Götalands 49 kommuner finns 175 folkbiblioteksenheter varav 48 är kombinerade folk- och skolbibliotek (år 2021). I många kommuner finns huvudbibliotek och filialbibliotek eller närbibliotek och i de större städerna finns stadsdelsbibliotek. I Västra Götaland finns flera bibliotekssamarbeten, där kommunerna samverkar kring gemensamma systemlösningar och medieförsörjning för att öka invånarnas tillgång till bibliotekets tjänster. Det fysiska beståndet var 2,96 per invånare på folkbiblioteken i länet år 2021, vilket är något under genomsnittet för landet (3,06) enligt statistik från Kungliga biblioteket.⁵ I Kungliga bibliotekets statistik för verksamhetsåret 2021 kan man se att folkbiblioteken i Västra Götaland ligger nära riksgenomsnittet i många mätpunkter, men det framgår också att det finns stora skillnader mellan kommunerna i Västra Götaland. Till exempel: i en kommun kan 9% av befolkningen vara aktiva låntagare, och i en annan 85%, och när det gäller fysiska besök finns det en spännvidd mellan 0,8 och 7,4 besök per invånare. Det finns också stora skillnader när det gäller vad en kommun satsar på inköp av fysiska medier, från 5 kr till 70 kr per invånare (genomsnittet i Västra Götaland är 34 kr per invånare).

Bibliotekens digitala tjänster är bland annat lästips på bibliotekens webbplatser, reservationer och omlån, sökningar i bibliotekskataloger och databaser samt nedladdning av e-medier. Utöver fysiska och digitala böcker har folkbiblioteken en bred programverksamhet med en mängd aktiviteter kopplat till uppdragen om kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning, läsfrämjande och främjande av digital kompetens och medie- och informationskunnighet. Många gånger sker programverksamheten i samverkan med andra aktörer. Betydelsen av folkbiblioteket som kulturbärande institution är fortsatt stor. Folkbiblioteken fungerar som viktiga kulturella mötesplatser i lokalsamhället, som studierum och som platser för rekreation. En del bibliotek har ”meröppet”, vilket innebär att biblioteket är tillgängligt för besökare vissa tider även när det inte finns personal på plats. Biblioteken genomför också aktiviteter utanför bibliotekets väggar. I

⁵ <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:publ-666> (Hämtad 2023-03-15)

många kommuner finns mobila bibliotek genom bokbussar, bokbilar eller lådcyklar. Uppsökande och utåtriktad biblioteksverksamhet sker på förskolor, på äldreboenden, inom barnhälsovård och öppna förskolor, på festivaler och badplatser.

Folkbibliotekens uppdrag är stora och utmanande, och verksamheten är därför bred och komplex. Biblioteken spelar flera roller: utbildande, kulturella och sociala. Inte sällan överlappar de olika rollerna varandra. Biblioteken är betydelsefulla aktörer i lokalsamhället – de arbetar med att möta människors behov av information, kunskap, kultur och gemenskap. Biblioteken ger tillgång till ett brett utbud av medier och material och samtidigt är de en plats där människor möts för dialog och inspiration genom programverksamhet och aktiviteter. Verksamheten sker i bibliotekens lokaler och utanför biblioteken genom utåtriktade och uppsökande aktiviteter. Bibliotek är därför både en plats och en funktion. De arbetar för att ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kunskap och kultur genom olika skeden i livet.

Skolbibliotek

Alla elever i Sverige ska ha tillgång till skolbibliotek. Skollagen och bibliotekslagen styr skolbibliotekens verksamhet. Skolbiblioteken arbetar med att främja läsning, digital kompetens och språkutveckling. Rektorn på en skola ansvarar för att skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Skolinspektionen har tillsynsansvar för skolbiblioteken och granskar skolorna utifrån fyra kriterier, att 1) eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna, 2) biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier, 3) biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning och 4) skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens samt fungerar som ett stöd i elevens lärande och utveckling.

Trots lagparagrafer i både skollag och bibliotekslag om alla elevers rätt till skolbibliotek är inte så fallet. Kungliga bibliotekets statistik och Skolinspektionens granskningar visar att många skolor, såväl i Västra Götaland som i hela landet, saknar skolbibliotek och utbildad skolbibliotekspersonal.⁶ Den statliga utredningen *Skolbibliotek för bildning och utbildning* föreslår bland annat

⁶ [Skolinspektionen. Skolbiblioteket som pedagogisk resurs. 2018.](#)

att det i skollagen ska stå att skolbibliotek ska vara bemannade, i första hand av utbildade bibliotekarier.⁷ Vidare föreslås också att rektor bör ansvara för samarbetet mellan lärare och skolbibliotekarier och att skolbiblioteket också bör finnas på själva skolan och bara om särskilda skäl finns samordnas med exempelvis folkbibliotek. Skolbibliotekets syfte ska vara att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Det finns i skrivande stund inga besked om när eller i vilken form förslagen ska genomförs.

I Västra Götaland finns 814 grundskolor och 140 gymnasieskolor (läsåret 2022/23).⁸

Västra Götalandsregionen är huvudman för tre naturbruksgymnasier; Uddetorp, Svenljunga och Sötåsen, som alla tre drivs av en gemensam Naturbruksförvaltning. För samtliga tre skolor har alla elever tillgång till skolbibliotek inom den egna skolenhetens lokaler. Inom Naturbruksförvaltningen arbetar en skolbibliotekssamordnare som samverkar med pedagoger för att göra skolbiblioteken till en naturlig del av undervisningen. För att tydligt ha en naturlig koppling till skolans pedagogiska arbete läggs vid inköp särskild vikt vid aktuell facklitteratur som anknyter till de olika inriktningarna vid varje specifik skolenhet. Under perioden 2024–2027 kommer särskilt fokus att ligga på att utveckla beståndet, undervisning inom informationssökning och källkritik samt att mer aktivt arbeta med att höja läskulturen på skolorna genom ämnesövergripande projekt. Under perioden kommer även det nya bibliotekssystemet Koha att implementeras i verksamheten.

Folkhögskolebibliotek

I Västra Götaland finns totalt 23 folkhögskolor varav 17 drivs av civilsamhälleaktörer (så kallade rörelsefolkhögskolor) och 6 drivs i Västra Götalandsregionens egen regi.⁹ Folkhögskolornas bibliotek är en del av skolornas pedagogiska verksamhet. De riktar sig till både kursdeltagare och personal.

⁷ SOU 2021:3 Skolbibliotek för bildning och utbildning

⁸ Skolverket. *Statistik*. 2023. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik> (Hämtad 2023-05-02). Uppgiften om antalet gymnasieskolor är hämtad från [gymnasium.se](https://www.gymnasium.se) då Skolverket endast redovisar statistik på antalet skolenheter och många gymnasieskolor är uppdelade i flera enheter trots att de ligger på samma adress.

⁹ Västra Götalandsregionen är huvudman för sex folkhögskolor: Billströmska folkhögskolan, Dalslands folkhögskola, Fristads folkhögskola, Grebbestads folkhögskola, Göteborgs folkhögskola och Vara Folkhögskola. Utöver dessa sex folkhögskolor finns det 17 så kallade rörelsefolkhögskolor i Västra Götaland: Angereds folkhögskola, Arbetarrörelsens folkhögskola i Göteborg, Arbetarrörelsens folkhögskola i Viskadalen, Axevalla folkhögskola, Borås folkhögskola, Hellidens folkhögskola, Helsingborgs folkhögskola, Hjo folkhögskola, Hjälmared folkhögskola, Kvinnofolkhögskolan, Ljungskile folkhögskola, Mimi folkhögskola, Mångkulturella Finska folkhögskolan, Nordiska folkhögskolan, S:t Elisabet folkhögskola, Vinga folkhögskola och Wendelsbergs folkhögskola.

Biblioteken tillhandahåller läromedel och annan litteratur samt verktyg för informationssökning.

Folkhögskolornas bibliotek är en del av skolornas pedagogiska verksamhet. De riktar sig till både kursdeltagare och personal. Biblioteken tillhandahåller läromedel och annan litteratur samt verktyg för informationssökning. För de folkhögskolebibliotek där Västra Götalandsregionen är huvudman finns en utmaning i att integrera biblioteken i folkhögskolornas pedagogiska verksamhet, skaffa tillräckliga resurser och bemanna med fackutbildad personal.

Sjukhusbibliotek

Västra Götalandsregionen är huvudman för fyra medicinska bibliotek; NU-sjukvården, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Skaraborgs Sjukhus och Södra Älvsborgs sjukhus.¹⁰ Dessa medicinska bibliotek stödjer ett evidensbaserat arbetssätt och arbetar, inom respektive förvaltning, för att tillgodose verksamhetens behov av information och litteratur i kliniskt arbete, fortbildning samt i forsknings- och utredningsarbete.

På Sahlgrenska Universitetssjukhuset finns dessutom BUS-biblioteket, ett bibliotek för barn och unga 0–18 år som är vårdtagare på sjukhuset, varav de flesta på Drottning Silvias barnsjukhus. BUS-bibliotekets verksamhet innefattas av kulturprogram med scenkonst men är också integrerad med lekterapi i form av biblioterapeutiska aktiviteter Läsklubb samt högläsning. BUS-biblioteket samverkar med Sjukhusskolan, som fungerar som ersättare för barnets ordinarie kontakt med sitt hemmabibliotek och skolbibliotek. BUS-bibliotekets arbete är en aktivt hälsofrämjande del av vården och verksamheten har idag ett högt förtroende inom sjukhuset. Med det följer ett ansvar för biblioteket att förvalta möjligheter som ges, att bibehålla kvaliteten och att fortsätta utveckla arbetsmetoder för målgruppens bästa.

Vid Kungälvssjukhus finns ett allmänbibliotek, Kungälvssjukhusbibliotek, som ger biblioteksservice till patienter, anhöriga och personal. Biblioteket är en del av arbetet inom Sjukhusen i Väster med hälsofrämjande sjukvård och dess satsning på friskvård och en god arbetsmiljö. Biblioteket tillhandahåller skönlitteratur, facklitteratur med särskilt fokus på hälsorelaterad litteratur, samt tidskrifter och ljudböcker. Patienter kan välja att själva besöka biblioteket eller att få service på sin vårdavdelning. Biblioteket arbetar också aktivt för att tillgodose personalens

¹⁰ Från 1 april 2023 tar Högskolan Väst över administration och drift av NU-sjukvårdens biblioteksverksamhet och NU-biblioteket flyttas fysiskt från NÄL till högskolans bibliotek i Trollhättan. Högskolan Västs bibliotekarier kommer att erbjuda NU-sjukvårdens medarbetare de tjänster, hjälp och stöd som efterfrågas.

behov av arbets- och studierelaterad informationsförsörjning.

Forskningsbibliotek

Biblioteken vid universitet och högskolor ansvarar för informationsförsörjning inom de områden som anknyter till forskning och utbildning vid universitetet eller högskolan. Biblioteken har ofta stora fysiska samlingar, men också ofta betydande utbud av elektroniska resurser. Biblioteken arbetar med att ge studenter, lärare och forskare tillgång till vetenskapligt granskad information. De har också en viktig roll för forskningskommunikation när det gäller lärosätenas publikationsverksamhet och att tillgängliggöra forskningsresultat.

Högskolebiblioteken fungerar även som pedagogisk resurs, exempelvis utvecklar de studenternas informationssökning, informationsanvändning och akademiska skrivande samt stöttar forskares och forskarstuderandes publikationsstrategier. Förutom stöd för utbildning och forskning arbetar lärosätenas bibliotek också för bildning. Därmed är allmänheten också målgrupp.

I Västra Götaland finns fem lärosäten: Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst och Chalmers tekniska högskola.

Fängelsebibliotek

Kriminalvården driver de svenska fängelse- och häktesbiblioteken. Det finns inget lagkrav på att erbjuda biblioteksverksamhet, men det framgår i Europarådets Ministerkommittés rekommendation till medlemsstaterna att varje fängelse bör ha ett bibliotek som är tillgängligt för alla intagna och som är lämpligt utrustat med ett brett utbud för såväl rekreation som studier. Biblioteken kan erbjuda både böcker och andra media. Rekommendationen anger också att där det är möjligt bör fängelsernas bibliotek anordnas i samarbete med ett allmänt bibliotek. Några anstalter har en särskild lokal för biblioteket med anställda bibliotekarier, medan andra har avtal med ett folkbibliotek som sköter verksamheten. På vissa anstalter är det kriminalvårdare som sköter biblioteksservicen. I Västra Götaland finns nio anstalter och sex häkten.

Övriga bibliotek

Specialbiblioteken arbetar med informationsförsörjning inom specifika ämnesområden. Målgruppen är den egna organisationen, sektorn eller det civila samhället. Dessa bibliotek finns vid statliga myndigheter, museer, arkiv, institut och stiftelser. Många specialbibliotek har unika samlingar och är en del i den nationella forskningsinfrastrukturen.

Flera institutioner och verksamheter inom Förvaltningen för kulturutveckling har bibliotek, exempelvis Naturhistoriska museet, Lödöse museum, Vitlycke museum, Studio Västsvensk Konservering, Kulturlagret, Forsviks bruk samt Slöjd och Byggnadsvård. Dessa bibliotek används idag främst som referensbibliotek för personalen. Utmaningen är att erbjuda en bredare målgrupp att nyttja dessa resurser. Detta skulle kunna uppnås genom en tydligare profilering och samverkan med extern specialistkompetens inom främst forskarsamhället och civilsamhället.

Göteborgs botaniska trädgårds bibliotek har både äldre och nyare litteratur inom botanik, systematik, hortikultur, med mera. Biblioteket används aktivt i verksamheten, exempelvis inom forskning eller utveckling av olika trädgårdsanläggningar.

Utöver de ovan nämnda biblioteken finns också privata bibliotek, såsom företagsbibliotek och arbetsplatsbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

Enligt bibliotekslagen ska varje region bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. I Västra Götalandsregionen ansvarar Förvaltningen för kulturutveckling för den regionala biblioteksverksamheten. Som framgår av lagtexten är denna inriktad på folkbiblioteken i länets 49 kommuner, och är därför tätt sammanhängande med deras uppdrag, utmaningar och utvecklingsbehov. Utöver att vara ett stöd till folkbiblioteken är det upp till varje region att själva utforma den regionala biblioteksverksamheten efter regionala prioriteringar och lokala behov.

Förvaltningen för kulturutveckling upprätthåller system för mediasamverkan och ansvarar för löpande verksamheter som exempelvis biblioteksmagasinet noll27, Barnensbibliotek.se, Sommarboken, Gåvoboken och Språktåget. Den regionala biblioteksverksamheten utformar verksamheten i nära dialog med folkbiblioteken och syftar till att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet, bland annat genom utbildnings- och kursverksamhet, deltagande i konferenser och mässor, stödja nätverk och erfarenhetsutbyte, omvärldsbevaka, erbjuda konsultationer och utvecklingsstöd.

Den regionala biblioteksverksamheten i Västra Götalandsregionen deltar i flera sammanhang på både regional och nationell nivå genom nätverk, referensgrupper, konferenser och arbetsgrupper. Bland annat utbyter verksamheten kontinuerligt kunskaper och erfarenheter med de tjugo andra regionala verksamheterna i Sverige och med Kungliga biblioteket, som är den myndighet som har uppdraget

att främja bibliotekssamverkan, och med Kulturrådet. Även internationella nätverk och globala utblickar är en del av den regionala biblioteksverksamheten.

En utmaning för den regionala biblioteksverksamheten i Västra Götaland är länets storlek; Västra Götaland är Sveriges största län sett till antalet kommuner, med stor spännvidd vad gäller behov och förutsättningar, som till exempel stora skillnader mellan stad och land och variationer i utbildningsnivå. I dagsläget ansvarar den regionala biblioteksverksamheten också för verksamhet av nationellt intresse, exempelvis biblioteksmagasinet noll27, Barnensbibliotek.se och Sommarboken. Utifrån dessa förutsättningar och med de ambitioner som beskrivs nedan som strategiska utvecklingsområden behöver den regionala biblioteksverksamhetens omfattning och inriktning tydliggöras.

kulturpolitiska utvecklingsområden

Den regionala biblioteksverksamheten ingår i flernivåsamverkan med kommuner, regioner och stat. Syftet med verksamheten är att stödja folkbiblioteken och det finns en nära dialog med kommunernas företrädare för att stödja folkbiblioteken utifrån lokala utvecklingsbehov.

För att främja bibliotekens arbete med att möta utmaningarna riktar den regionala biblioteksverksamheten sin verksamhet mot sex strategiska utvecklingsområden under planperioden. Förutom kulturstrategins fem områden (vidgat deltagande, konstnärligt skapande, samverkan och synergi, digitalisering och internationalisering) så är läsfrämjande ett utvecklingsområde specifikt för biblioteksverksamheten. Inom varje utvecklingsområde anges prioriteringar och förflyttningar som dels framkommit från dialog och samråd med representanter från biblioteksverksamheter och kommuner i Västra Götaland, dels från statistik, utvärderingar och rapporter.

Under varje strategiskt område finns angivet prioritering och önskvärda förflyttningar som Västra Götalandsregionen har rådighet över. Inom varje strategiskt område arbetar den regionala biblioteksverksamheten löpande med fortbildning, nätverk och processtöd.

Deltagande i kultur- och samhällsliv

Biblioteket ska nå och angå alla invånare och ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap. FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030 genomsyrar på många sätt bibliotekens kärnverksamhet som demokrati- och kunskapsbyggande institution. I mål 4 som handlar om god utbildning åt alla lyfts vikten fram av att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Mål 16 handlar om att bygga fredliga och inkluderande samhällen, där ett

delmål är att säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna.¹¹

Det finns utmaningar för biblioteken att nå ut med sin verksamhet. Den traditionella bilden av biblioteket och bibliotekarierollen motsvarar inte dagens mångfacetterade biblioteksverksamhet. Detta skapar utmaningar gentemot såväl uppdragsgivare och annan verksamhet i kommunen som de målgrupper biblioteken vill nå. Att få fler att känna till vad bibliotek gör och ger tillgång till är centralt för att kunna arbeta med biblioteksuppdraget. Biblioteken behöver hitta metoder och tillvägagångssätt som gör att biblioteket blir en attraktiv plats att besöka. Biblioteken kan spela stor roll i barns och ungas kulturskapande och identitetssökande. De kan vara en kulturell mötesplats genom exempelvis läsfrämjande insatser på lov och samarbete med fritidsgårdar. För att vara angelägna i människors liv bör biblioteken stå i dialog med användarna och bjuda in till delaktighet i biblioteksverksamheten.¹²

Verksamheten skall vara lyhörd för lokalsamhällets behov och anpassas på olika sätt och i olika situationer. Deltagande i kultur- och samhällsliv handlar om att ta del av och att utöva konst och kultur. Att ta del av kultur och att ägna sig åt eget skapande ger en känsla av sammanhang och förbättrar förutsättningarna för självförverkligande, egenmakt och välmående.

Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:

- Stödja folkbiblioteken med verksamhets- och kompetensutveckling om bibliotekens demokratiska roll och funktion i samhället. Syftet är att stärka och stödja professionen för att uppfylla bibliotekens roll som demokratisk arena.
- Stödja folkbiblioteken i arbetet med att uppfylla bibliotekslagens uppdrag kring nationella minoriteter och mångspråk.

¹¹ För en utförligare diskussion om biblioteken och Agenda 2030 se Karolina Andersdotter, *Det hållbara Informationssamhället. Internationella perspektiv på det svenska biblioteksväsendets utmaningar och möjligheter*, i Fichtelius, Erik, Enarson, Eva, Hansson, Krister, Klein, Jesper & Persson, Christina (red.) (2017). *Den femte statsmakten: bibliotekens roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering*. [Stockholm]: Kungliga biblioteket, Nationell biblioteksstrategi, s. 87–119.

¹² Folkbibliotekens demokratiska uppdrag bidrar till social hållbarhet i enlighet med Agenda 2030. "Biblioteken har en viktig roll i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar, där den ekonomiska utsattheten är större, utbildningsnivån är lägre och trångboddhet är vanligt. Biblioteken kan bidra till ökat läsande och utveckling av språkkunskaper, ökad demokratisk delaktighet och större samhällsengagemang.", Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025 s. 7

- Utveckla arbetssätt som rör barn och ungas delaktighet med utgångspunkt i barnrätt och barnkonventionen.
- Stärka bibliotekens arbete utifrån perspektiven tillgänglighet, inkludering och delaktighet.
- I syfte att säkerställa regional relevans ska det stödjande och främjande arbetet tydligt prioritera verksamhetens geografiska spridning.

Läsfrämjande

Minskad läsning är ett problem och en utmaning för hela samhället. Läsning är en oundgänglig del i den demokratiska infrastrukturen och för den fria åsiktsbildningen; för att klara skolgång och för att ge plats åt litteraturens fantasi, perspektiv, känslor och erfarenheter. De nationella målen för litteratur- och läsfrämjande är starkt förknippade med bibliotekens kärnuppdrag. Målen slår fast att alla i Sverige, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet. De nationella målen ska vara styrande för de statliga myndigheternas arbete. De ska även inspirera och vägleda kommuner och regioner samt inspirera aktörer i det civila samhället.¹³

För att bibliotek ska fortsätta vara en aktör att räkna med när det gäller främjande av litteratur, skrivande och läsande, behövs ytterligare förstärkningar av fortbildningen för bibliotekarier kring olika sorters litteratur och metoder för förmedling och främjande. De behöver också kunskap att tillämpa metoderna. Därför genomför Kulturrådet 2021–2023 en nationell satsning på ett läsfrämjandelyft för personal på de kommunala folkbiblioteken. Läsfrämjandelyftet ska bidra till kompetensutveckling inom litteraturförmedling och läsfrämjande, med ett särskilt fokus på barns och ungas läsning.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i bibliotekslagen. Läsningen möter som aldrig förr konkurrens från ett stort och lättillgängligt medieutbud. För att nå barn och unga måste biblioteken vara relevanta, tillgängliga och ha ett starkt användarfokus. Det kräver kunskaper om barn och ungas kulturer, livssituationer och medievärldar. Många bibliotek har svårt att nå unga och unga vuxna.

Läsning och biblioteken kan spela en stor roll i barns och ungas kulturskapande och identitetssökande. Biblioteken kan därför vara en kulturell mötesplats genom exempelvis läsfrämjande insatser på lov och samarbete med fritidsgårdar. Genom att arbeta med att främja barns och ungas medie- och informationskunnighet kan

¹³ Läsä för livet (prop. 2013/14:3)

biblioteken visa inte bara hur digitaliseringen påverkar samhället och individen, utan också hur unga själva kan påverka digitaliseringen. Digital folkbildning är därför en angelägenhet för både vuxna och barn och unga. Det finns en stark önskan att prioritera mötet med barn och unga där de befinner sig, för att lyfta läsandet och bibliotekets roll på ett så opretentiöst sätt som möjligt. Den största utmaningen ligger här i arbetsstrukturen. På många bibliotek idag kan personal inte gå utanför bibliotekets lokaler på grund av för små resurser. För uppsökande arbete krävs resurser, som idag inte finns, samt att arbeta med överskridande samarbeten både inom och utanför biblioteksverksamheten.

För att genomföra Kraftsamling fullföljda studier, en satsning inom Västra Götalands regionala utvecklingsstrategi, är biblioteken en viktig samverkanspart när det gäller språkutveckling och läsning.

Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:

- Främja barns och ungas lust att läsa för att bidra till fullföljda studier genom att minska skillnader i läsförmågor.
- Stärka och stödja professionen i arbetet med läsfrämjandemetoder riktade till barn och vuxna.
- Tillsammans med kommuner och delregionala strukturer stärka infrastrukturen för skolbiblioteken.

Litteratur, bildning och konstnärligt skapande

De nationella målen för litteratur och läsfrämjande är utgångspunkt för arbetet med att utveckla bibliotekens roll som arena för den fria och kreativa läsningen som berör oss som människor och har betydelse för bildning och personligt växande.¹⁰ Biblioteken är en del av en folkbildningstradition, där värdet av den fria bildningsresan lyfts fram, allas möjlighet att fördjupa sina kunskapar och växa som människa oavsett de praktiska tillämpningar som den formella utbildningen ofta syftar till. För att kunna främja det livslånga lärandet krävs en stark kedja av bibliotek från förskola till högskola, som inkluderar skola, vuxenutbildning och folkhögskola, men också av andra bibliotek som gör fortbildning och kompetensutveckling möjlig under hela livet. Många människor som deltar i vuxenutbildning och fortbildning saknar idag tillgång till biblioteksstöd. Biblioteken är därför en viktig resurs för både det formella och det informella lärandet.

Utöver bibliotekens övergripande ändamål ska dess verksamhet främja litteraturens ställning och intresset för bildning. Detta hör till bibliotekens kärnuppdrag. Av yttersta vikt är att särskilt lyfta fram litteraturens ställning eftersom det skrivna ordet, oavsett i vilket tekniskt format den förmedlas, har en

grundläggande betydelse för det demokratiska samtalet, för utbildning och forskning och för kulturell verksamhet. Litteratur ska också förstås i vid bemärkelse. Det innefattar alla genrer och tekniska format, både skönlitteratur och sakprosa, böcker i fysiskt och digitalt format samt andra former i vilka det skrivna ordet förmedlas, till exempel tidningar och tidskrifter. De nationella målen för litteratur- och läsfrämjande är starkt förknippade med bibliotekens kärnuppdrag. Målen slår fast att alla i Sverige, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Litteraturen som konst- och kulturområde gynnas av att litterära utövare kan utvecklas och verka i samspel med sina läsare på olika litterära scener och mötesplatser. Biblioteken har en viktig roll som mötesplats kring den samtida litteraturen. Allt fler intresserar sig för litterärt skrivande, såväl barn som vuxna. Att främja skrivande är också att främja läsande. För att bibliotek ska fortsätta vara en aktör att räkna med när det gäller främjande av litteratur, skrivande och läsande, behöver bibliotekarier fortbildas om olika sorters litteratur och metoder för förmedling och främjande. Västra Götalandsregionen är en del av arbetet med Gothenburg City of literature (Unescos nätverk för kreativa städer) och driver flera olika projekt och initiativ med koppling till Litteraturstaden.

De nationella målen för litteratur och läsfrämjande är utgångspunkt för arbetet med att utveckla bibliotekens roll som arena för den fria och kreativa läsningen som berör oss som människor och har betydelse för bildning och personligt växande.¹⁴ Biblioteken är också viktiga i det litterära kretsloppet och en förutsättning för en vital litteraturscen. Ett medvetet kvalitetsarbete när det gäller medieinköp och programverksamhet är en förutsättning för att biblioteken ska fylla sin uppgift.

Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:

- Stödja och utveckla folkbibliotekens arbete med litterära program.
- Samverka på olika nivåer inom Unesco City of Literature för att bidra till en regional spridning av utbud och insatser.

¹⁴ Regeringens proposition 2013/14:3 Läsa för livet. Nationella mål för litteratur- och läsfrämjande: alla i Sverige, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Samverkan och synergi

Bibliotekens utmaningar kräver en stärkt samverkan mellan olika aktörer såväl kommunalt, regionalt som nationellt. Den regionala biblioteksverksamhetens roll är att driva nationella överenskommelser och samverkan med statliga myndigheter inom fältet. Det finns en stor mängd aktörer som har olika resurser i form av till exempel finansiella medel, kunskap, kompetens, arbetsmetoder, lokaler, teknik och nätverk som kan vara samarbetspartners. Att etablera samarbeten med lokala aktörer är en viktig del av processen kring bibliotekens planarbete och mediestrategiska arbete. Den regionala biblioteksverksamheten stödjer delregionala bibliotekssamarbeten och främjar samordning i Västra Götalands samt underhåller en regional infrastruktur kring fjärrlån, transporter och vissa e-tjänster.

En stor utmaning för biblioteken är att hitta personal i en tid där bibliotekets komplexa uppdrag kräver ändrade arbetsformer. Allt större krav ställs på pedagogisk och handledande kompetens. Det finns också ett stort behov av att bredda rekryteringen så att biblioteket bättre speglar det samhälle vi lever i. Det är viktigt att det förs en levande diskussion om frågor kring normer, diskriminering och rasism inom biblioteksverksamheten. För att skapa förutsättningar för att anställa bibliotekspersonal i Västra Götaland bör kontakt och samverkan med lärosätena inom biblioteks- och informationsvetenskap utvecklas.

Det finns en stark önskan att prioritera mötet med barn och unga där de befinner sig, för att lyfta läsandet och bibliotekets roll på ett så opretentiöst sätt som möjligt. Flera bibliotek uttrycker en svårighet med den uppsökande verksamheten på grund av att det inte finns resurser avsatta till detta arbete. Därför är samverkan både inom och utanför biblioteksverksamheten viktiga.

Som alla andra samhällsinstitutioner behöver biblioteken minska sin miljöbelastning och bidra till ett mer hållbart samhälle. I grunden är de ett exempel på delningsekonomi, genom att dela på ett mediebestånd maximeras nyttan och tryckta mediers klimatavtryck minimeras. Men allt kan förbättras och hållbarhetsperspektivet behöver genomsyra frågor som rör beståndsuppbyggnad, transporter och mediasamverkan och fördelningen mellan fysiska och digitala medier.

Biblioteket behöver även stärkas i sin roll som folkbildande aktör och stöd i det livslånga lärandet.

Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:

- Undersöka möjligheten för en ny kompetensförsörjningsmodell tillsammans med högskolor och utbildningsanordnare.
- Stödja och främja tvärssektoriell samverkan mellan olika förvaltningar i kommunerna.

- Främja samverkan mellan bibliotek och folkbildningsaktörer i allmänhet och studieförbund i synnerhet.

Digitalisering och digital folkbildning

Folkbiblioteken har varit tidiga med att erbjuda digitala tjänster. Biblioteken har frigjort personella resurser genom automatisering och lyhört och flexibelt mött de förändrade behoven hos allmänheten när samhället alltmer digitaliseras.

Folkbiblioteken utmanas dock på många sätt i högre grad än andra kommunala verksamheter av ett snabbt föränderligt informationssamhälle. Användarnas förväntningar på informationstillgång och mediekonsumtion styrs av de tjänster resursstarka globala aktörer erbjuder. Bibliotekens förmåga att nyttja digitaliseringens möjligheter begränsas av en fragmentiserad organisationsstruktur som försvårar samverkan kring nationella tjänster, leverantörsberoende på en marknad med begränsad konkurrens samt en upphovsrättslig situation som inte gynnar bibliotekens tillgång till digitala medier.

Biblioteken möter också nya behov som uppstår genom samhällets snabba digitalisering. Antalet internetanvändare i Sverige är mycket högt men det finns flera grupper som befinner sig i digitalt utanförskap. Det betyder att det fortfarande är en stor del av befolkningen som inte har kunskap och förmåga att ta del av samhällets digitala tjänster. I ett samhälle där allt fler offentliga och privata tjänster digitaliseras blir det ett demokratiproblem. Ett förändrat medielandskap ställer också nya krav på förmågan att hantera, värdera och analysera det växande informationsflödet, och även att själv kunna uttrycka sig och skapa innehåll i olika medier.

En nyckelkompetens i dagens samhälle är därför digital kompetens och medie- och informationskunnighet (MIK), vilket biblioteken främjar genom arbetsmetoder som referenssamtal och användarundervisning och också tillgång till digitala verktyg. Även om uppdraget inom detta område är tydligt formulerat i bibliotekslagen utmanas biblioteken av de ökade förväntningar på samhällsservice som uppstår när andra verksamheter rationaliserar och lägger ner lokalkontor. Biblioteken tenderar att bli ”samhällets sista utpost”. Bibliotekens roll i samhället under kristider behöver också förtydligas, något som sattes på sin spets under covid 19-pandemin. Det finns en pågående diskussion om bibliotekets roll i totalförsvaret med utgångspunkt i allmänhetens informationsbehov. För att hantera situationen krävs bred samverkan med olika samhälleliga aktörer.

För att upprätthålla kvalitet och erbjuda relevanta tjänster behöver biblioteken arbeta med digitalisering som en metod för verksamhetsutveckling. En långsiktigt hållbar digitalisering kräver att digitala lösningar tar sin utgångspunkt i faktiska verksamhetsbehov, samt att satsningar och kunskapsutveckling kan återanvändas och delas med andra.

Men biblioteken berörs också av andras digitalisering. Ett snabbt förändringstempo i samhället, där digital delaktighet är en förutsättning för samhällelig inkludering, ställer nya krav på biblioteket som folkbildande institution. Detta innebär behov av stärkt samverkan och löpande kompetensutveckling.

Genom att arbeta med att främja barns och ungas medie- och informationskunnighet kan biblioteken visa inte bara hur digitaliseringen påverkar samhället och individen, utan också hur unga själva kan påverka digitaliseringen.

Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:

- Stödja bibliotekens samverkan kring och samordning av digitala tjänster och system.
- Främja delbara systemlösningar baserade på öppen källkod för ökad valfrihet och minskat leverantörsberoende.
- Främja utveckling av bibliotekens metoder för att öka människors digitala kompetens och medie- och informationskunnighet.
- Stärka bibliotekens samverkan med andra aktörer genom den regionala satsningar kraftsamling digitalisering.¹⁵

Internationalisering och omvärldsbevakning

Globaliseringens påverkan på mediasamhället är tydlig då villkoren för informationsspridning och kunskapsproduktion sker på en internationell arena. Biblioteken är en del av en världsomspännande rörelse med intresseorganisationer på internationell nivå. Internationella biblioteksmanifest och yrkesetiska vägledningar kopplar samman den lokala nivån med den globala. Den regionala biblioteksverksamheten arbetar med omvärldsbevakning i ett nationellt och internationellt sammanhang för att skapa möjligheter till ett globalt samarbete genom exempelvis Unescos nätverk för kreativa städer, City of Literature, AIR Litteratur Västra Götaland och arbetet med att ta emot fristadskonstnärer till kommuner i Västra Götaland. Yttrandefrihet i en oundgänglig del av den demokratiska infrastrukturen och det krävs inte bara lagar och konventioner utan också plattformar och resurser för att möjliggöra för en mångfald av röster att komma till tals.

Därför vill den regionala biblioteksverksamheten under planperioden:

- Stödja interkulturellt och internationellt samarbete

¹⁵ Arbetet innefattar bland annat nätverk för kommunala digidelcentra, [Västsvensk kraftsamling digitalisering - Västra Götalandsregionen \(vgregion.se\)](https://vstsvensk.kraftsamling.digitalisering-vastra-goetalandregionen.vgregion.se)

- Bedriva fortbildningsverksamhet som länkar samman den internationella, nationella och lokala nivån.

Så togs biblioteksplanen fram och så följs den upp

Planarbetet har omfattat digitala och fysiska möten med folkbibliotekschefer och medarbetare i Västra Götaland samt medverkan på delregionala kulturpolitiska dialogmöten i Fyrbodal, Göteborgsregionen, Sjuhärad och Skaraborg. De olika biblioteksverksamheter som bedrivs med Västra Götalandsregionen som huvudman har själva beskrivit sina verksamheter och utvecklingsmål. Utifrån den regionala biblioteksplanen skapas årliga verksamhetsplaner för den regionala biblioteksverksamheten som följs upp årligen i form av årsrapporter.

Myndigheten för kulturanalys samlar årligen in uppgifter från biblioteksverksamheten som presenteras i årsrapporter. Dessa rapporter samt övrig relevant nationell statistik integreras i uppföljningen på regional nivå.